

Region Hovedstaden
Center for Sundhed
Enhed for Hospitalsplanlægning
Att. Charlotte Lund Mikkelsen

Sundhedsstyrelsens rådgivning til Region Hovedstadens fødeplan 2023

3. april 2023

Region Hovedstaden har den 22. februar 2023 sendt udkast til en ny fødeplan i høring og anmodet om Sundhedsstyrelsens rådgivning hertil. I henhold til Sundhedslovens § 206 stk. 2 skal regionerne indhente rådgivning fra Sundhedsstyrelsen under udarbejdelse af sundhedsplaner, herunder også hospitals- og fødeplaner.

Sagsnr. 04-0200-31/
Reference SYP
T 2463 5958
E ssstyp@sst.dk

Sundhedsstyrelsen tager i sin rådgivning udgangspunkt i sundhedsloven og de politiske målsætninger bag denne, Sundhedsstyrelsens specialeplan (2017), samt Sundhedsstyrelsens *Anbefalinger for organisering af fødetilbud*¹ og *Anbefalinger for Svangreomsorgen*².

Udgangspunktet for rådgivningen er blandt andet specialeplanlægningens generelle princip om, at 'øvelse gør mester', sundhedslovens § 2 omkring lighed i adgang til sundhedsydelser, høj kvalitet i behandling, sammenhæng mellem ydelser, valgfrihed og let adgang til information.

Tidligere rådgivning

Sundhedsstyrelsen har senest ydet rådgivning til Region Hovedstadens vedrørende fødeområdet i forbindelse med udkast til fødeplanerne i 2020. Vi henviser til denne samt tidligere rådgivning, som også kan findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside³.

Bemærkninger og rådgivning

Generelle bemærkninger

Fødeplanen for Region Hovedstaden *Det handler om liv – lige fra begyndelsen* er gennemarbejdet, omfangsrig og detaljeret. Sundhedsstyrelsen finder det positivt, at en række store udfordringer med flere fødsler, mere komplicerede forløb

¹ Anbefalinger for organisering af fødetilbud. Sundhedsstyrelsen 2021. www.sst.dk/da/udgivelser/2021/Anbefalinger-for-organisering-af-foedetilbud

² Anbefalinger for Svangreomsorgen. Sundhedsstyrelsen 2021. www.sst.dk/da/udgivelser/2022/anbefalinger-for-svangreomsorgen

³ Sundhedsstyrelsens rådgivning til Region Hovedstadens sundhedsplaner. www.sst.dk/da/viden/Sundhedsvaesen/Sundhedsplaner/Raadgivning/Region-Hovedstaden

og udfordringer med bemanning på fødegangene adresseres. Fødeplanen fremstår som en faglig udviklingsplan med fokus på gode forløb for alle borgere i regionen, og Sundhedsstyrelsen finder, at der er positive elementer i forhold til det tværsektorielle samarbejde samt samarbejdet med forældrene. Sundhedsstyrelsen har desuden med interesse noteret sig planens fokus på sårbare gravide/familier med særlige behov samt varetagelsen af komplicerede forløb via en individualiseret tilgang og differentiering af tilbud og indsatser. Styrelsen vurderer, at regionen overordnet set lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger på området.

Vedrørende fødesteder og organisering

I Region Hovedstaden vil antallet af årlige fødsler, ifølge regionens prognose, stige med ca. 2.600 fødsler fra 23.304 fødsler i 2023 til 25.943 fødsler i 2033. Det nye fødested på Bispebjerg Hospital vil have en kapacitet på 4.000 fødsler om året fra 2026. På baggrund af fordelingsnøglen i tabel 1 på side 22 i udkastet er det Sundhedsstyrelsens vurdering, at der er et tilstrækkeligt volumen af fødsler samt gynækologiske og pædiatriske patienter ift. at understøtte de nødvendige kompetencer. Det fremgår af fødeplanen, at prognosen ift. antallet af fødsler er forbundet med stor usikkerhed. I den sammenhæng er det væsentligt at være opmærksom på ikke at udtynde patientgrundlag, og at alle afdelinger fortsat har det nødvendige volumen for at sikre kvaliteten – også i de komplicerede forløb. Sundhedsstyrelsen finder det desuden vigtigt, at regionen sikrer korrekt visitation, der tager højde for, hvilke typer fødsler fødeafdelingen kan varetage.

Det fremgår ikke af planen om fødeafdelingen på Bispebjerg er tiltænkt at varetage specialfunktioner i lighed med fødeafdelingerne på de øvrige akutsygehuse. Såfremt det er planen, at fødeafdelingen på Bispebjerg Hospital skal varetage specialfunktioner, skal regionen gå i dialog med styrelsen herom, da varetagelse af specialfunktioner kræver Sundhedsstyrelsens godkendelse.

Generelt bemærker Sundhedsstyrelsen, at regionens beskrivelse af det kommende kvinde-barn center er på et overordnet niveau uden information om speciallægedækning, samarbejde med andre specialer osv., hvorfor Sundhedsstyrelsen ikke kan rådgive i relation til dette. I relation til oprettelsen af det nye fødested på Bispebjerg Hospital er det væsentligt at være opmærksom på, at der kan være udfordringer med, at sikre de nødvendige personalemæssige kompetencer til bemanning af de pågældende specialafdelinger uden samtidige konsekvenser for de øvrige sygehuse i regionen og muligvis Region Sjælland.

Det fremgår ikke, om der planlægges fødeklinik i tilslutning til den nye fødeafdeling. Hvis dette er tilfældet bør anbefalinger for dette i *Anbefalinger til organisering af Fødetilbud* følges. Herunder bør det sikres, at klinikken fagligt og

ledelsesmæssigt hører sammen med fødeafdelingen. Ligeledes at klinikken placeres i umiddelbar nærhed af selve fødeafdelingen og en operationsstue således, at et grad 1 sectio kan foretages inden for 15. minutter i henhold til gældende faglige retningslinjer. Derudover at der er mulighed for umiddelbar assistance ved en speciallæge i gynækologi og obstetrik.

Det skal bemærkes, at uanset type af fødested, er der tale om et behandlingssted, som er omfattet af Styrelsen for Patientsikkerheds risikobaserede tilsyn.

Vedr. tilbud i graviditet, fødsel og barsel

Det er Sundhedsstyrelsens indtryk, at fødeplanen i vid udstrækning lægger sig op ad Sundhedsstyrelsens *Anbefalinger for svangreomsorgen*. Sundhedsstyrelsen finder, at fødeplanen er gennemarbejdet og dækker de vigtigste aspekter af svangreomsorgen og tager hånd om de fremtidige både demografiske og økonomiske udfordringer, som regionen står over for. Opgave- og ansvarsfordeling mellem sygehuse, sundhedsplejersker og almen praksis fremstår veletableret. Fødeplanen beskriver en række indsatser, hvor regionen har fokuseret på væsentlige områder af svangreomsorgen.

Sundhedsstyrelsen finder det positivt, at regionen har fokus på at udvikle forældre- og fødselsforberedelsen gennem en omorganisering og en tværregional indsats med inddragelse af de kommende forældre og andre interessenter. En nærmere beskrivelse af tilrettelæggelse og indhold af de enkelte elementer i forældre- og fødselsforberedelsen savnes på nuværende tidspunkt og Sundhedsstyrelsen ser frem til, hvorledes disse initiativer konkretiseres.

En øget opmærksomhed på håndteringen af fødsels latensfase, hvor der tages hensyn til de kommende forældres ønsker, vil givetvis bidrage til at skabe tryk i den initiale del af fødselsforløbet.

Fødeplanen beskriver en række indsatser i barselsperioden, som har til formål at skabe et sundhedsfagligt sikkerhedsnet for de nye forældre, når de kommer hjem efter fødslen. Det er Sundhedsstyrelsens vurdering, at etablering af en fælles regional døgnbemandet hotline bedre vil imødekomme forældrenes rådgivningsbehov, når dette løftes ud af en travl hospitalsafdeling.

Sundhedsstyrelsen finder det desuden positivt, at regionen arbejder på at udvide særlige enheder, der kan yde støtte til forældre, der mister et barn.

Vedrørende attraktive arbejdspladser

Sundhedsstyrelsen finder det positivt, at Region Hovedstaden har fokus på vigtigheden af attraktive arbejdspladser og har valgt at fokusere på indsatserne beskrevet i afsnit 6.2. En helt central udfordring er, at sikre tilstrækkelig robust, fleksibel og kompetent bemanning på fødeafdelingerne, så variationen i antallet af fødsler over tid kan imødekommes. Dette synes særligt relevant, set i lyset af

oprettelsen af et nyt fødested på Bispebjerg Hospital. I den forbindelse kunne det overvejes at beskrive mere specifikt, hvordan Region Hovedstaden har tænkt sig at arbejde med denne problemstilling, fx ved brug af de forskellige faggrupper.

Vedr. dataunderstøttelse og digitale løsninger

Det fremgår ikke af fødeplanen, hvorledes Region Hovedstaden vil monitorere og udvikle den kliniske kvalitet, fx ved brug af audits, data fra Dansk Kvalitetsdatabase for Fødsler eller Landsundersøgelsen af patientoplevelser. Derudover er der en række forskellige nationalt og lokalt fastsatte kvalitetsindikatorer fra de forskellige øvrige nationale kvalitetsdatabaser, som med fordel kan anvendes.

Vedrørende Region Hovedstadens forskningsstrategi på fødeområdet

Det er meget positivt, at fødeplanen indeholder initiativer til at fastholde og videreudvikle stærke faglige og forskningsbaseret miljøer på fødeområdet og en ambition om, at flere faggrupper forsker. I den sammenhæng vil Sundhedsstyrelsen henlede opmærksomheden på Sundhedsstyrelsens forskningsstrategi for det primære sundhedsvæsen: *Forskning til styrkelse af indsatsen i det primære sundhedsvæsen*⁴, hvor det blandt andet beskrives at kommuner og almen praksis bliver mere forskningsaktive. I den sammenhæng kunne det være relevant, at regionen tilstræbte at udvikle og understøtte forskningssamarbejder med kommuner og almen praksis mhp. forskning i hele forløbet og ikke kun indsatserne på sygehuset.

Sundhedsstyrelsen står til rådighed for uddybning og spørgsmål i forhold til rådgivningen, såfremt dette måtte ønskes.

Såfremt fødeplanen og implementeringen heraf medfører konkrete ændringer i organiseringen og placeringen af specialer eller specialfunktioner skal Sundhedsstyrelsen anmodes om rådgivning i relation hertil.

Med venlig hilsen

Jes Braagaard
Sektionsleder
Enhed for Sygehusplanlægning

⁴ Forskning til styrkelse af indsatsen i det primære sundhedsvæsen - en national strategi. Sundhedsstyrelsen. 2022. www.sst.dk/da/udgivelser/2022/Forskning-til-styrkelse-af-indsatsen-i-det-primære-sundhedsvæsen